

บทที่ ๒
ระเบียบวิธีวิจัย

ที่มาของข้อมูล

การศึกษาเรื่องลักษณะการประกอบอาชีพในชนบทนี้ ได้ข้อมูลจากโครงการวิจัยของสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยในปี ๒๕๑๔ โดยได้ทำการเก็บข้อมูลพื้นฐานและสำรวจสภาพทางภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อมของจังหวัดชลบุรีทั่วไป ทั้งในเขตเมืองและชนบท

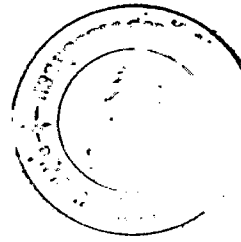
สำหรับในการเสนอวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้นำเอาเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจในชนบท ซึ่งเป็นข้อมูลขั้นพื้นฐานทั่วไปของหมู่บ้านชนบท ๓ แห่งที่มีความแตกต่างทางด้านภูมิศาสตร์และนิเวศวิทยา เพื่อที่จะชี้ให้เห็นสภาพลักษณะการประกอบอาชีพของเกษตรกรในเขตชนบทเท่านั้น

วิธีวิจัยสนาม

ใช้วิธีวิจัย ๒ แบบ คือ

๑. แบบสังเกตและมีส่วนร่วมด้วย (Participant Observation)
ในการวิจัยแบบนี้ได้ให้นักวิจัยผู้ช่วยระดับนิสิตปริญญาโทมาปฏิบัติที่ผ่านการอบรมระเบียบวิธีวิจัยทางสังคม และผ่านงานสนามมาแล้ว เข้าไปศึกษาเก็บข้อมูลตลอดระยะเวลา ๑ ปี ในหมู่บ้าน
๒. แบบการสอบถามตามแบบสอบถาม (Questionnaire) และตามแนวแบบสัมภาษณ์ (Interview Guide) โครงการนี้ได้ใช้ผู้ช่วยนักวิจัยระดับนิสิตปริญญาตรี ซึ่งผ่านการอบรมระเบียบวิธีวิจัยมาแล้วจากสถาบันวิจัยสังคม โดยมีเจ้าหน้าที่ของสถาบันเป็นผู้ควบคุมและดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละหมู่บ้าน ตลอดระยะเวลา ๖ สัปดาห์

การเลือกตัวอย่าง

ในการเลือกหมู่บ้านเกษตรกรรมในชนบทของจังหวัดชลบุรีนี้ มีเป้าหมายที่จะทำการศึกษาเปรียบเทียบหมู่บ้านชนบทที่มีปัจจัยทางภูมิศาสตร์แตกต่างกัน โดยคำนึงว่าสภาพภูมิประเทศทางธรรมชาติเป็นตัวกำหนดลักษณะในการประกอบอาชีพ ตลอดจนความแตกต่างในด้านการประกอบอาชีพและสังคม เพื่อที่จะเห็นสภาพที่แท้จริงของหมู่บ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือในการตัดสินใจเลือกหมู่บ้านตัวอย่างคือ

๑. เป็นหมู่บ้านที่มีขนาดจำนวนประชากรใกล้เคียงกันคือ ประมาณ ๑๐๐ หลังคาเรือน
๒. เป็นชุมชนที่มีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กันทางสังคม โดยมีสถาบันทางสังคมร่วมกัน อันได้แก่ วัด โรงเรียน ศูนย์กลางตลาด แหล่งพักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น
๓. เป็นชุมชนที่มีลักษณะแตกต่างทางภูมิศาสตร์และนิเวศวิทยา
๔. เป็นชุมชนที่มีลักษณะการประกอบอาชีพส่วนใหญ่แตกต่างกัน

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวจึงได้เลือกหมู่บ้านขึ้น ๓ แห่ง คือ

๑. หมู่บ้านหนองไทรและหนองยาง หมู่ที่ ๓ และหมู่ที่ ๒ ตำบลหมอนนาง อำเภอนนทบุรี

๒. หมู่บ้านหนองไผ่แก้ว หมู่ที่ ๗ ตำบลหนองอิรุณ อำเภอบ้านมอญ

๓. หมู่บ้านบางเสไร หมู่ที่ ๘ และหมู่ที่ ๑๐ ตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ

หมู่บ้านทั้ง ๓ แห่ง มีความแตกต่างทางสภาพภูมิศาสตร์และลักษณะของการประกอบอาชีพ กล่าวคือ หมู่บ้านหนองไทรและหนองยาง (ซึ่งต่อไปจะเรียกเพียงหมู่บ้านหนองไทรอย่างเดียว) เป็นหมู่บ้านเกษตรกรรมที่มีการทำนาเป็นอาชีพหลัก เนื้อที่เพาะปลูกส่วนใหญ่เป็นที่ลุ่ม หมู่บ้านหนองไผ่แก้วเป็นหมู่บ้านที่มีการทำไร่ ที่ดินส่วนใหญ่เป็นที่ดอน ส่วนหมู่บ้านบางเสไรเป็นหมู่บ้านชายทะเลมีการเกษตรกรรมเป็นส่วนน้อยและประชากรมีการประกอบอาชีพหลายประเภทแตกต่างกัน เช่น ประมง ค้าขาย งานบริการตัดเย็บเสื้อผ้า ฯลฯ

ขอบเขตของการศึกษา

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาลักษณะของการประกอบอาชีพเกษตรกรรรมนี้เป็นข้อมูลที่มีขอบเขตกว้างขวางครอบคลุมทั่วทาง เศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้านในเขตชนบทของจังหวัดชลบุรี การเสนอวิทยานิพนธ์นี้จะศึกษาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพซึ่งได้เจาะจงที่จะชี้ให้เห็นถึงส่วนที่สำคัญอันเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรทั้ง ๓ หมู่บ้าน โดยได้ใช้ข้อมูลจากบางส่วนที่เป็นแบบสอบถามและจากการที่ได้มีส่วนร่วมควยในหมู่บ้าน

ก. การ เลือกตัวอย่าง เลือกชุมชนตัวอย่างที่ศึกษาพิจารณาตามหลักเกณฑ์ดังนี้

๑. เป็นชุมชนที่มีโครงสร้างทางสังคมคล้ายๆกันทั้ง ๓ แห่ง กล่าวคือ แต่ละชุมชนจะประกอบด้วยสถาบันสำคัญร่วมกัน หรือเป็นชุมชนที่มีการกระทำหน้าที่ร่วมกัน (Functional Community) นั่นคือ ชุมชนแต่ละแห่งจะประกอบด้วยสถาบันทางสังคมที่เป็นศูนย์กลางของหมู่บ้านซึ่งชาวบ้านยอมรับและถือเป็นที่ที่ที่มีการกระทำร่วมกัน (Interaction) สิ่งเหล่านี้ได้แก่ วัด โรงเรียน หรือศูนย์กลางตลาด เพื่อแลกเปลี่ยนสินค้า แลกเปลี่ยนพักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น ทั้งนี้จะรวมถึงอาณาบริเวณทางภูมิศาสตร์และทางสังคมเป็นสำคัญ

๒. ในการ เลือกจำนวนครัวเรือนนั้นได้ทำการสำรวจประชากรทั้งหมู่บ้านวิธีหนึ่งและเลือกครัวเรือนที่มีความสัมพันธ์กับศูนย์กลางอีกวิธีหนึ่ง หมู่บ้านแรกที่เป็นชุมชนที่ทำนานั้น คือ หมู่บ้านหนองไทรและหนองยาง รวมสองแห่ง เนื่องจากชุมชนทั้งสองมีขนาดเนื้อที่กว้างขวาง แต่ในการศึกษานี้จะเลือกศึกษาเฉพาะครัวเรือนที่เขาชายเป็นวนหนึ่งของลักษณะ Functional Community กล่าวคือ ครัวเรือนที่เป็นตัวอย่างจะอาศัยวัดและโรงเรียน

Functional Community คือ ชุมชนแบบหนึ่งทีประกอบด้วยครัวเรือนต่างๆที่มีความสัมพันธ์เชิงการหน้าที่ต่อศูนย์กลาง โดยมีสถาบันทางสังคมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายๆอย่าง เป็นแกนกลาง เช่น วัด โรงเรียน ตลาด เป็นต้น ครัวเรือนที่อยู่ในชุมชนนี้จะตั้งอยู่ล้อมรอบศูนย์กลางและกระจายเป็นวงแหวนไปรอบๆทั้งนี้โดยไม่คำนึงว่าครัวเรือนต่างๆจะอยู่ตางหมู่กันตามกฎหมายการปกครองท้องถิ่น แต่จะ เน้นความสัมพันธ์ที่มต่อกันซึ่งมีสถาบันทางสังคมเป็นศูนย์กลาง ร่วมกันเป็นสำคัญ

ซึ่ง เป็นศูนย์กลางของหมู่บ้านร่วมกัน โดยมีวัดและโรงเรียนเป็นแกนกลาง ความสัมพันธ์ติดต่อ
สถาบันทั้งสองจะอยู่ล้อมรอบเป็นวงแหวนออกไป และมีจำนวนครัวเรือนใกล้เคียงกับหมู่บ้านอื่น

สำหรับหมู่บ้านหนองไผ่แกวั้น ผู้วิจัยได้ใช้สถาบันทาง เศรษฐกิจหรือแหล่งที่เป็น
ตลาดของหมู่บ้านกับโรงเรียนเป็นแกนกลางของลักษณะ **Functional Community**
เนื่องจากไม่มีวัดทางพุทธศาสนา แต่จะมีศาลเจ้าของคนจีน ซึ่งอยู่ภายในหมู่บ้าน เป็นสถาน
ศาสนาที่ชาวบ้านในหมู่บ้านยึดถือและใช้ร่วมกัน จำนวนครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างจะใช้วิธีแตก
ต่างกับหมู่บ้านแรก เนื่องจากว่าในหมู่บ้านประกอบด้วยลักษณะการตั้งบ้านเรือนทั้งแบบกระจัด
กระจายไปตามที่ถ่อครองและอาศัยอยู่ระหว่างสองฟากถนน การเลือกตัวอย่างได้สุ่มตัวอย่างแบบ
บ้านเวมมาน สำหรับครัวเรือนในตลาดหมู่บ้านและศึกษาครัวเรือนเกษตรกรรมทั้งหมดที่อาศัย
อยู่กระจัดกระจายในที่เกษตรกรรม และมีครัวเรือนจำนวนประมาณร้อยละครัวเรือนใกล้เคียงกัน

สำหรับหมู่บ้านบางเสรินั้น เนื่องจากพื้นที่ถ่อครองทั้งหมู่บ้านมีจำนวนต่ำและมีการ
อยู่อาศัยแออัด ผู้ทำการวิจัยได้ใช้วิธีศึกษาประชากรทุกครัวเรือน หมู่บ้านแห่งนี้มีลักษณะเป็น
Functional Community มากที่สุด ทั้งทางศาสนา การศึกษาและการเศรษฐกิจ

จากการเลือกตัวอย่างปรากฏดังนี้

หมู่บ้านหนองไทร	๘๓ ครัวเรือน ประชากร ๕๕๕ คน
หมู่บ้านหนองไผ่แกว	๘๓ ครัวเรือน ประชากร ๕๓๗ คน
หมู่บ้านบางเสร์	๑๑๕ ครัวเรือน ประชากร ๘๒๐ คน

โดยการสำรวจ ประชากรทั้งหมู่บ้านและการสุ่มตัวอย่าง และโดยพิจารณาจาก
การถ่อครองที่ดินเพื่อการเพาะปลูกตั้งแต่ ๑ ไร่ขึ้นไป พบว่า จำนวนครัวเรือนที่ทำการเกษตร
กรรมมีดังนี้

หมู่บ้านหนองไทร	๗๔ ครัวเรือนหรือร้อยละ ๘๘.๑
หมู่บ้านหนองไผ่แกว	๕๐ ครัวเรือนหรือร้อยละ ๕๘.๒
หมู่บ้านบางเสร์	๑๔ ครัวเรือนหรือร้อยละ ๑๑.๓

ข. ขั้นตอนในการเก็บข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลครั้งนี้ในส่วนที่เป็นแบบสอบถามนั้น ผู้ดำเนิน งานสนามในชั้นปีปริญญาบัณฑิตจำนวน ๗ คน เข้าศึกษาในหมู่บ้านทั้ง ๓ หมู่บ้าน โดยแบ่ง จำนวนนักวิจัยดังนี้

หมู่บ้านหนองไทรมีนักวิจัยผู้ควบคุม ๑ คน นิสิต ๓ คน

หมู่บ้านหนองไผ่แกวมีนักวิจัยผู้ควบคุม ๑ คน นิสิต ๒ คน

หมู่บ้านบางเสรนนักวิจัยผู้ควบคุม ๑ คน นิสิต ๒ คน

นักวิจัยของสถาบันและนิสิตซึ่ง เป็นผู้ช่วยนักวิจัยไต่ถามการอบรมระเบียบวิธีวิจัย ในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้แบบสอบถาม การบันทึกข้อความ ตลอดจนรายละเอียดต่างๆลงใน แบบสอบถาม และในสมุดบันทึกประจำวัน ซึ่งจะเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการเขียนรายงาน อย่างถูกต้อง การเก็บข้อมูลทั้ง ๓ แห่ง ใ้คลงมือเก็บในระยะเดียวกันหมด คือ ระหว่างเดือน มีนาคมถึง เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๖ ซึ่งเป็นระยะหลังจากการเก็บเกี่ยว เพื่อจะได้ออกข้อมูลที่อยู่ใน ช่วงเวลาเดียวกันประการหนึ่ง และเพื่อเปรียบเทียบสภาพเศรษฐกิจและสังคมภายใต้กฎ การเพาะปลูกเดียวกัน ที่มีความแตกต่างทางสภาพภูมิประเทศแตกต่างกัน

สำหรับในส่วนที่เป็นแบบสังเกตและมีส่วนร่วมด้วยนั้น ทางสถาบันได้ส่งนักวิจัย ผู้ช่วย ๒ คน ซึ่งคัดเลือกจากผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์ ที่ได้ ฝึกงานสนามมาแล้ว เขาไปศึกษาเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้แรงงานในไร่นา ตลอดจนการใช้จ่าย การซื้อขายพืชผล ไร่นา แต่เนื่องจากมีนักวิจัยผู้ช่วยเพียงสองคน วิธีการเก็บรวบรวม ข้อมูลจึง เป็นแบบหมุนเวียนกันไปแต่ละหมู่บ้าน เพื่อบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีที่เกี่ยวกับสังคมแต่ละแห่ง ตลอดจนพิธีกรรมทางศาสนา อาชีพและอื่น ๆ โดยใช้แนวแบบสัมภาษณ์ (Interview Guide) ของสถาบันวิจัยสังคม จุฬาฯ

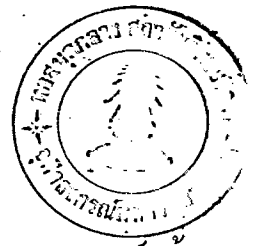
ค. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในส่วนที่เป็นแบบสอบถาม ซึ่งได้ออกเก็บ ข้อมูลในช่วงแรกของการวิจัยได้นำมากำหนดรหัส (coding) และได้นำข้อมูลทั้งหมดแปร เป็นรหัสลงในกระดาษลงรหัส (coding sheet) เพื่อที่จะนำไปบันทึกลงในบัตร I.B.F. โดยการเจาะควยเครื่องเจาะบัตร (puncher) หลังจากนั้นจะศึกษาข้อมูลจาก

แบบสอบถามอีกครั้งหนึ่ง เพื่อกำหนดตารางต่างๆตามที่ต้องการที่จะทราบ จึงนำบัตรที่บันทึกแล้ว ไปแยกโดยเครื่องแยกบัตร (sorter) เนื่องจากในแบบสอบถามมีหลายหมวดหมู่ เช่น เกี่ยวกับประชากร การศึกษา การถือครองที่ดิน การผลิตพืชผล ฯลฯ จึงต้องแยกบัตรออกเป็นหมวดหมู่ด้วย โดยเฉพาะในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อความสะดวกในการหาความสัมพันธ์ระหว่างกัน

ในส่วนที่เกี่ยวกับการบันทึกประจำวันของนักวิจัยผู้ช่วย ซึ่งได้จากการสังเกตการณ์ ได้เสนอเป็นรายงานต่อสถาบัน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำจำกัดความต่างๆที่ใช้ในวิทยานิพนธ์

หัวหน้าครัวเรือน ได้แก่ บุคคลที่อาศัยในครัวเรือน เป็นผู้รับผิดชอบสูงสุดในการดูแลปกครองสมาชิกโดยได้รับการยกย่องอย่างหนึ่ง หรือเป็นผู้อาวุโสซึ่งสมาชิกยอมรับให้เป็นหัวหน้า หรือเป็นผู้ทำงานหาเลี้ยงให้การอุปถัมภ์ในเชิง เศรษฐกิจแก่สมาชิกตลอดจนป้องกันสวัสดิภาพของสมาชิกในครัวเรือนด้วย

เกษตรกร หมายถึงผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมอันเกี่ยวกับการเพาะปลูกพืชไร่ ทำนา ที่มที่ดินถือครองไม่ว่าจะเป็นเจ้าของหรือผู้เช่า แต่มิได้หมายถึงผู้ที่รับจ้างในไร่นา หรือการประมง

ลักษณะการถือครองที่ดิน หมายถึง ลักษณะการเป็นเจ้าของที่ดินเพื่อทำการเกษตรกรรม ซึ่งอาจแยกลักษณะการถือครองที่ดินออกเป็นเจ้าของที่ดินทั้งหมด เจ้าของที่ดินส่วนใหญ่และเช่าเพียงเล็กน้อย เจ้าของที่ดินส่วนน้อยและเช่าเป็นส่วนใหญ่ เจ้าของที่ดินทั้งหมดใช้ที่ดินโดยไม่เสียค่าตอบแทน เป็นต้น

ที่ดินถือครอง หมายถึงที่ดินที่ได้ทำการเพาะปลูกทั้งหมดของครัวเรือนนั้น ๆ โดยไม่คำนึงถึงกรรมสิทธิ์ในที่ดิน

เจ้าของที่ดิน หมายถึงผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ตนถือครองอยู่ อาจมีโฉนดหรือใบสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ด้วยหรือไม่ก็ได้

กลุ่มชาติพันธุ์ หมายถึงกลุ่มคนที่มีเอกลักษณ์ร่วมกัน และมีความผูกพันด้วยเกลียวกระชับทางวัฒนธรรมที่เป็นแบบเดียวกัน อาจจะอาศัยอยู่ในเขตแดนทางการปกครองของประเทศใดประเทศหนึ่ง หรือหลายประเทศ กลุ่มคนที่มีเอกลักษณ์ร่วมกันยอมถูกกำหนดชั้นด้วยปัจจัยทางใดทางหนึ่ง เช่น เชื้อชาติหรือศาสนา หรือแม่แต่นก่าเน็ด ประเทศชาติก็ดี หรืออาจเป็นปัจจัยรวมทั้งแต่สองประการขึ้นไปจากปัจจัยดังกล่าวก็ตามก็ยอมเป็นไปได้โดยหลักวิชาการ

ตลาดหมู่บ้าน

หมายถึงย่านชุมชนและเป็นสถานที่แลกเปลี่ยนซื้อขายพืชผล สิ้นค้า อาหาร ตลอดจนเป็นแหล่งบริการชุมชนอย่าง เปิดเผยประกอบควมบ้านเรือนที่เป็นที่สังคาว อยู่ในละแวกเดียวกันเป็นกลุ่มก้อนหรือชนานไปตามถนน บริเวณตลาดหมู่บ้านจะเป็นแหล่งที่พบปะของ เกษตรกรที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน เพื่อเป็นซื้อขายสินค้าและพักผ่อน

โรงงาน

หมายถึง รัานค้าขาย มีอาหารประเภทของชำ จำหน่ายสินค้าที่จำเป็น แก่ชีวิตประจำวัน ทั้งอาหารสด ควบ อาหารกระป๋อง หรือเครื่องมือ เครื่องใช้ในการเกษตรกรรมที่จำเป็น สถานที่ประกอบการจะเป็นห้องแถวชั้นเดียวหรือสองชั้น คานหน้าเปิดตลอดใช้เป็นี่วางสินค้าจำหน่าย

ตลาดตำบล

หมายถึง ย่านชุมชนที่เป็นสถานที่แลกเปลี่ยนสินค้า ซื้อขายพืชผล ตลอดจนจำหน่ายอาหาร สด แห้ง เครื่องมือเกษตรกรรม ยา ปุ๋ย ฯลฯ มีขนาดใหญ่กว่าตลาดหมู่บ้าน บริการคนจากหมู่บ้านต่างๆภายในตำบล อาจมีสถานมหรสพ โรงเจ เพิ่มขึ้น

ลูกไร่

หมายถึง เกษตรกรผู้มีสิทธิ์ครอบครองที่ดินเพื่อทำการเพาะปลูกโดยมีสถานภาพเพียง เป็นผู้ดูแลผลประโยชน์ให้แก่เจ้าของที่ดินโดยมีข้อตกลงที่จะรักษาค่าผลประโยชน์ของที่ดินนั้น ๆ และขายพืชผลที่ได้ให้แก่เจ้าของที่ดิน ตามราคาที่เจ้าของที่ดินกำหนดเท่านั้น พืชผลอื่น ๆ ที่ได้นอกเหนือจากข้อตกลงลูกไร่อื่นก็จะเช่าที่ดินนั้นโดยเสียค่าเช่าอีกต่างหาก ลูกไร่อาจมีปุ๋ยหรือเช่ารถไถไถภายในไร่ราคาที่เขาเจ้าของที่ดินกำหนด

002850

ข้อจำกัดของข้อมูล

๑. ข้อมูลที่ได้นำมาศึกษาเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์มีขีดจำกัดเกี่ยวกับเรื่องอาชีพเกษตรกรกรมโดยตรง แต่เป็นข้อมูลกว้างๆทั่วไปของสภาพสังคมเศรษฐกิจของชุมชนนั้น ๆ สำหรับวัตถุประสงค์ของการเสนอวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ต้องการที่จะชี้ให้เห็นสภาพเศรษฐกิจและสังคมของผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรมโดยตรง การศึกษาจึงใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องมากที่สุดเพื่อที่จะได้เกิดประโยชน์ควยเหตุนี้ ส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้องกับรายละเอียดและปัจจัยบางอย่างที่ควรจะนำมาพิจารณาศึกษาและวิเคราะห์จึงบกพร่องไป
๒. การบันทึกข้อมูลในแบบสอบถาม ตลอดจนการบันทึกรายละเอียดต่าง ๆ ลงในรายการบันทึกประจำวัน เป็นการมองสภาพเศรษฐกิจ สังคม ในสายตาของนักวิจัยหรือผู้สัมภาษณ์เอง อาจแตกต่างในส่วนปลีกย่อยและรายละเอียด แต่จะมีเป้าหมายและจุดประสงค์อันเดียวกัน
๓. รายละเอียดตัวเลขเกี่ยวกับการเพาะปลูก ตัวเลขเกี่ยวกับผลผลิตเป็นของปีก่อนที่จะมีการสัมภาษณ์ การจดบันทึก ใ้ขอเท็จจริงจากจำนวนที่ขายหรือแลกเปลี่ยนเท่าที่ผู้ตอบจะจดจำได้ เพราะไม่ได้มีการบันทึกเป็นหลักฐานแน่นอน แต่ผู้สัมภาษณ์ได้ใช้ความพยายามที่จะทบทวนความจำของผู้ตอบ เพื่อให้ขอเท็จจริงมากที่สุด
๔. คำตอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่ดินนั้น ตัวเลขต่างๆที่ได้เกษตรกรพิจารณาคร่าว ๆ โดยการคาดคะเนจากหลักฐานที่เสียภาษีที่ดินและจำนวนที่ดินที่เพาะปลูกพืชตามสายตาและจากประสบการณ์ความเคยชินของ เกษตรกรเอง